

VERSLAG ARCHITECTUURRAAD 25-01-2024

Tabel 1 Vaste leden van de Edustandaard Architectuurraad

Naam	Organisatie(s)	Rol	Aanwezigheid
Arjan Aarnink	CITO	Vertegenwoordiger	Aanwezig
Bram Gaakeer	Ministerie van OCW	Vertegenwoordiger	Aanwezig
Brian Dommisse	PO-Raad / VO-raad	Vertegenwoordiger	Aanwezig
Daniël Fokker	Studielink	Vertegenwoordiger	Afwezig
Diede Wooldrik	HORA	Vertegenwoordiger	Afwezig
Dirk Linden	Kennisnet	Vertegenwoordiger	Aanwezig
Edwin Verwoerd	KBb-E, VDOD	Vertegenwoordiger	Aanwezig
Frank Grave	HORA	Vertegenwoordiger	Afwezig
Gerald Groot Roessink	DUO	Vertegenwoordiger	Aanwezig
Henk Nijstad	Kennisnet / Bureau Edustandaard	Voorzitter	Aanwezig
Jennifer Moesker	Studielink	Vertegenwoordiger	Afwezig
Joël de Bruijn	MBO Digitaal, MORA, MOSA	Vertegenwoordiger	Aanwezig
Jurre Koning	SLO	Vertegenwoordiger	Aanwezig
Leon Sprooten	MBO Digitaal	Vertegenwoordiger	Afwezig
Marc Berenschot	Utwente	Vertegenwoordiger	Aanwezig
Mark de Jong	Architectenberaad HO	Vertegenwoordiger	Aanwezig
Peter Leijnse	SURF	Vertegenwoordiger	Afwezig
Pieter Ruempol	MEVW	Vertegenwoordiger	Aanwezig
Tom van Veen	SURF, HOSA	Vertegenwoordiger	Aanwezig
Joeri van Es	Bureau Edustandaard, adviesgroep Samenhang	notulist	Aanwezig

Tabel 2 Sprekers tijdens deze AR vergadering en vanuit welke rol er wordt gesproken

Agendaonderwerp	Naam spreker	Organisatie	Rol
ROSA-scan: security baseline SURF	Abdul Altawekji	SURF	Productmanager SURF Security Baseline
ROSA-scan: security baseline SURF	Joeri van Es	Bureau Edustandaard	1 ^e Uitvoerder ROSA Architectuurscan
ROSA-scan: security baseline SURF	Remco de Boer	Bureau Edustandaard	2 ^e Uitvoerder ROSA Architectuurscan
Werkgroep edukoppeling: uitgangspunten uitwerken rosa-architectuur gegevensuitwisseling	Brian Dommisse	Bureau Edustandaard	Voorzitter werkgroep Edukoppeling
Input gevraagd tav. Europese standaardisatie	Bram Gaakeer	Ministerie van OCW	Stelselarchitect

edustandaard

Bijpraten samenwerkingsafspraken eduv en edustandaard	Henk Nijstad	Bureau Edustandaard	Domeinmanager Onderwijsstandaarden
Update ROSA en ontwikkelingen ROSA begrippenkader	Brian Dommissie	Bureau Edustandaard	Coördinator ROSA beheerteam
Werkgroep toegang: aanpassing van het ontwerpgebied IAA naar ontwerpgebied digitale identiteiten; bottom-up aanpak vanuit iv-domein inrichten IAM	Bram Gaakeer Remco de Boer	Bureau Edustandaard	Voorzitter werkgroep Toegang Lid van het ROSA Beheerteam

Alle hieronder genoemde presentaties en het verslag staan op de pagina van de betreffende bijeenkomst op www.edustandaard.nl/architectuurraad/.

Disclaimer: Dit verslag is opgesteld met behulp van experimentele AI-technologie: interpretatie van wie welke uitspraken heeft gedaan is handmatig gecontroleerd, maar mogelijk niet met 100% juist. Indien iets in het verslag staat dat correctie vereist: laat dit weten aan Bureau Edustandaard.

OPENING, MEDEDELINGEN, NOTULEN, AGENDA

De voorzitter opent de vergadering en verwelkomt iedereen hartelijk, met een extra welkom voor onze gastsprekers. In het bijzonder heet hij Pieter Ruempol, de nieuwe vertegenwoordiger van MEVW, welkom en neemt Pieters tip ter harte om de documenten duidelijker te markeren. Vervolgens merkt de voorzitter op dat de actiepunten niet worden doorgenomen, aangezien de actiepunten allemaal ROSA-gerelateerd waren en daarmee in de backlog van de ROSA zijn beland en opgepakt.

Hij gaat verder met het doornemen van de agenda. De aanwezigen uiten geen op- of aanmerkingen op de agenda, die daarmee wordt goedgekeurd. De verslaglegging van de sessie wordt gedaan door Joeri van Es. Hij vraagt de aanwezigen of zij goedkeuring geven om de sessie op te nemen en te verwerken met behulp van een AI-tool. Hier komen geen bezwaren op.

Sprekers: Abdul Altawekji (SURF), Joeri van Es en Remco de Boer (Bureau Edustandaard)

Doel: advies op basis van ROSA-scan

Document: meegestuurd

Abdul Altawekji introduceert zichzelf als productmanager van verschillende cybersecurity-diensten bij SURF. Hij presenteert over de SURF Security Baseline die hij samen met hoger onderwijsinstellingen, MBO's en UMC's heeft ontwikkeld. Deze baseline is bedoeld om instellingen te helpen bij het nemen van cybersecurity-maatregelen om hun systemen te beveiligen.

Jennifer Moesker van Studielink stelt de vraag over hoe deze baseline zou worden toegepast op bijvoorbeeld het SIS Osiris binnen instellingen en of dit ook betrekking zou hebben op koppelingen in de keten. Abdul bevestigt dat deze audit zich in eerste instantie richt op het gebruik van het product Osiris binnen instellingen zelf, onafhankelijk van de specifieke instelling, en dus niet op de koppelingen.

Gerald Groot Roessink van DUO vraagt hoe de baseline zich verhoudt tot de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Dirk Linden antwoordt dat beide baselines gebaseerd zijn op de ISO, maar dat de BIO dichter bij de ISO 27002 ligt dan deze baseline. Het belangrijkste verschil is volgens hem het abstractieniveau. De ISO is hoog over, terwijl deze baseline concrete invulling geeft aan wat veilig wachtwoord betekent, bijvoorbeeld door te voldoen aan de laatste richtlijnen van de NIST.

Joeri van Es neemt vervolgens het woord en geeft een overzicht van de brondocumentatie en scangebieden van de ROSA-scan. Hij merkt op dat sommige punten onbepaald zijn omdat ze nog niet in de ROSA zijn uitgewerkt, met name op het gebied van M2M en H2M. Joeri gaat verder met het bespreken van verschillen tussen het certificeringsschema van ROSA en de SURF Security Baseline. Hij noemt onder andere verschillen in classificatiemethodiek, aantal categorieën en maatregelen, scope en taal. Ten slotte stelt hij een aantal adviezen voor aan de ROSA zelf, waaronder het onderzoeken van redenen voor beperkte implementatie van het ROSA certificeringsschema binnen het hoger onderwijs en het faciliteren van afstemming tussen ROSA en SURF Security Baseline.

Pieter Ruempol van MEVW reageert op deze adviezen door te pleiten voor minder vrijblijvendheid en meer samenwerking tussen de twee initiatieven. Hij benadrukt dat het voor leveranciers en uitgevers ingewikkeld wordt om aan verschillende regels en uitgangspunten te voldoen. Tom van Veen (SURF) geeft aan dat hij het deels eens is met Pieter, maar merkt op dat de werking binnen een sector zoals mbo, ho of po soms zodanig is dat er afwijkingen ontstaan. Hij benadrukt het belang van streven naar geen dubbelingen, maar ook oog houden voor verschillen die optreden omdat sectoren niet allemaal één-op-één op elkaar te plakken zijn. Pieter bevestigt dit en sluit zich aan bij de reactie van Tom. Abdul meldt dat adviezen die op een vorige slide staan inmiddels in de pipeline zitten.

Dirk Linden van Kennisnet is blij dat dit onderwerp besproken wordt en stelt voor om tijdens een volgende vergadering van de werkgroep IBP het certificeerschema te behandelen. Hij nodigt anderen uit om hierbij aanwezig te zijn. Abdul reageert positief op dit voorstel en geeft aan graag uitgenodigd te worden voor de IBP-sessie. Bram spreekt zijn waardering uit over het feit dat er een afspraak is gemaakt om meer integriteit tussen sectoren te waarborgen door raamwerken op elkaar af te stemmen. Hij suggereert ook aansluiting met BIO en vraagt naar mogelijke relaties met NIS 2. Abdul reageert hierop door te stellen dat NIS 2 nog verder uitgewerkt moet worden en dat er altijd koppelingen gemaakt kunnen worden, maar dat dit afhangt van wat er in de sector wordt gebruikt. Bram benadrukt het belang van het maken van een mapping, aangezien bijvoorbeeld DUO zich meer aan de BIO moet houden. Hij stelt dat het niet noodzakelijk is dat alles hetzelfde is, maar wel vergelijkbaar.

Brian maakt een opmerking over verouderde informatie op de website van Edustandaard over de SURF Security

edustandaard

Baseline en pleit voor actuele en duidelijke informatie. Joeri reageert hierop door te verduidelijken dat de scan is aangevraagd na aanmelding voor registratie van de SURF Security Baseline, maar niet in beheername van Edustandaard. Brian suggereert dat dit niet het proces is zoals dit eerder is afgesproken binnen Edustandaard, want ook al bestaat er geen status “gepubliceerd” dan nog moeten afspraken die op Edustandaard worden gepubliceerd voldoen aan een aantal kwaliteitseisen waaronder actuele informatie over versies, wie voor het beheer verantwoordelijk is en hoe die is te bereiken. Hij stelt voor dit als discussiepunt mee te nemen voor een volgende architectuurraad.

Joël de Bruijn van MBO Digitaal trekt de conclusie dat naarmate het nba kader meer geïmplementeerd en geadopteerd wordt binnen het mbo, deze baseline waarschijnlijk zal worden geadopteerd. Dit komt omdat men altijd op zoek is naar bewijslast voor statements over informatiebeveiliging. Het wordt bevestigd door Abdul dat deze baseline in het normenkader van het mba model aangeeft wat er moet worden gedaan en hoe dit kan worden gedaan. Hoewel dit geen verplichting is, is dit wel de voorgeschreven methode binnen de sector. Abdul werkt samen met Mick Debe en Henry Meus om de Security Baseline beter onder de aandacht te brengen bij mbo-instellingen.

Abdul wordt gevraagd om updates te geven over hoe de beheersing zal plaatsvinden zodra deze is goedgekeurd en hoe de samenwerking met het certificeringsschema en andere ontwikkelingen verloopt. Joeri sluit af door adviezen aan de ROSA te benoemen, evenals adviezen aan het product en de context die hierop aansluiten. Hij geeft aan dat deze te vinden zijn in de documentatie of in de presentatie. Deze zullen op de website terecht komen. Het advies van de architectuurraad kan hiermee worden geformaliseerd.

Conclusies & besluiten:

- **Afstemming tussen ROSA en SURF Security Baseline:** De AR omarmt de adviezen om de redenen voor beperkte implementatie van het ROSA certificeringsschema binnen het hoger onderwijs te onderzoeken en afstemming tussen ROSA en de SURF Security Baseline te faciliteren.
- De ROSA scan wordt vastgesteld.
- **Integriteit tussen Sectoren:** Er is een afspraak gemaakt om in een volgende vergadering van de werkgroep IBP het certificeringsschema te behandelen, met het doel om meer integriteit tussen sectoren te waarborgen.
- **Mapping met BIO en MIS 2:** Er is benadrukt dat, hoewel niet alles hetzelfde hoeft te zijn, er een vergelijkbaarheid moet zijn, met name voor organisaties zoals DUO die zich meer aan de BIO moeten houden.

Actiepunten:

- **Afstemming (werkgroep IBP ism de werkgroep SURF Security Baseline):** Werk aan de afstemming tussen Certificeringsschema IBP ROSA en SURF Security Baseline.
 - Organisatie van IBP-sessie: Organiseer een volgende vergadering van de werkgroep IBP om het certificeringsschema te behandelen en nodig relevante partijen uit.
 - Mapping en vergelijkbaarheid: Werk aan een mapping tussen de SURF Security Baseline, BIO, en MIS 2 om vergelijkbaarheid te garanderen, met name voor organisaties die striktere normen moeten volgen.
- **Onderzoek naar beperkte implementatie (werkgroep IBP ism de werkgroep SURF Security Baseline):** Start een onderzoek naar de redenen voor de beperkte implementatie van het ROSA certificeringsschema binnen het hoger onderwijs.

edustandaard

- **Update van informatie (beheerders van de SURF Security Baseline ism Bureau Edustandaard):** Zorg voor een update van de informatie over de SURF Security Baseline op de website van Edustandaard. Bepaal ook welke status deze krijgt.

WERKGROEP EDUKOPPELING: UITGANGSPUNTEN UITWERKEN ARCHITECTUUR GEGEVENSUITWISSELING

Spreekers: Brian Dommissie (voorzitter werkgroep Edukoppeling)

Doel: accordering van de uitgangspunten en aanpak

Document: memo voor de besluitvorming is meegestuurd

Vanuit de werkgroep is een notitie opgesteld waarin een aanpak wordt voorgesteld voor het uitwerken van een architectuur voor gegevensuitwisseling als onderdeel van de ROSA (ontwerpgebied Technische interoperabiliteit en het IV-domein Inrichten Gegevensinteractie (wellicht om te dopen naar gegevensuitwisseling)). De vraag aan de architectuurraad is of zij deze aanpak omarmen.

De werkgroep Edukoppeling werkt al jaren aan verschillende profielen voor gegevensuitwisseling in het onderwijs, vooral voor vertrouwelijke gegevens via machine-to-machine (M2M) verkeer. Brian legt uit dat scholen diensten van leveranciers gebruiken die vaak in de cloud draaien. Gegevens uitwisselen met andere leveranciers namens de school, gebeurt altijd met toestemming van de onderwijsorganisatie (veelal vanuit het bestuur). Vorig jaar heeft de werkgroep op verzoek en met medewerking van het Edu-V-programma een nieuw profiel op basis van OAuth, een internationale standaard, opgesteld die de basis zou vormen voor een Proof of Concept (PoC) die eind vorig jaar zou starten, maar de planning in Edu-V is nu anders. Daarnaast ligt er al een tijdje een wens om de overkoepelende architectuur van alle profielen te updaten, dat met met de komst van het OAuth-profiel steeds noodzakelijker wordt.

Brian merkt op dat er ook andere trajecten er technische standaarden worden gebruikt voor gegevensuitwisseling, zoals Open Onderwijs API (OOAPI). De vraag hoe deze met elkaar in verband kunnen worden gebracht, is al lang een punt van discussie in de Architectuurraad en bij de werkgroep Edukoppeling.

Brian meldt er hiervoor contact is gezocht met SURF (beheerder van OOAPI) om te kijken hoe dit gecombineerd kan worden in een overkoepelende architectuur. Daarnaast is er dus er dus een werkpakket dat het ontwerpgebied interoperabiliteit binnen ROSA moet gaan uitwerken (ROSA-Epic-0001-c), dat zich onder meer bezighoudt met technische interoperabiliteit en het IV-domein Inrichten gegevensuitwisseling. De uitwerking in ROSA is nog niet echt begonnen, maar kan een belangrijke bijdrage leveren voor het in samenhang brengen en vergelijken van ogenschijnlijk verschillende profielen. Het plan is om de architectuurkaders voor gegevensuitwisseling en technische interoperabiliteit uit te werken vanuit een ROSA-perspectief, gedaan door de werkgroep Edukoppeling, aangevuld met mensen van SURF met kennis op dit gebied. Brian eindigt zijn presentatie met de vraag of de architectuurraad de aanpak en uitgangspunten kan onderschrijven. Een discussie volgt waarin wordt gesuggereerd dat er meer samenhang moet zijn met de werkgroep rondom de OOAPI. Brian bevestigt dat de product owner van OOAPI betrokken is bij dit traject en dat de intentie is uitgesproken om gezamenlijk de ROSA-architectuur uit te werken.

Dirk voegt toe aan de discussie door te zeggen dat hij het eens is met wat in de memo staat, maar vindt sommige punten onduidelijk. Hij stelt een vraag over uitgangspunt 3 en vraagt zich af wat de scope van de werkgroep is. Dirk suggereert dat alle verschillende uitwisselingspatronen besproken moeten worden in de werkgroep. Brian reageert door te stellen dat hoewel ze niet verder gaan dan de communicatieprotocollaag met een stukje

edustandaard

bedrijfstransactielaaag, ze de uitwisselingspatronen zullen raken wanneer nodig. Hij benadrukt ook dat ze een structuur nodig hebben om afwegingen te kunnen maken en lopende ontwikkelingen met elkaar te kunnen relateren.

Joël, als belanghebbende vertegenwoordiger vanuit het mbo, voegt toe aan de discussie door te stellen dat OOAPI en OKE zich vooral op de groene en gele laag bevinden en voortbouwen op bestaande OOAPI-afspraken. Dit is meer een communicatief aandachtspunt. Brian bevestigt dat Joël gelijk heeft en dat de werkgroep niet over de gegevenslaag gaat. De focus ligt op de lagen eronder en te kijken waar de overeenkomsten en verschillen liggen.

Joël benadrukt het belang van expliciete invulling en interoperabiliteit. Joeri maakt een opmerking over de relatie tussen OKE, Open Onderwijs API, en MOKA, stellend dat MOKA een programma is binnen het mbo dat richtlijnen wil opstellen voor gegevensuitwisseling en koppelvlakken. Joël geeft aan dat er nu nog geen directe connectie is tussen de werkgroep Edukoppeling en MOKA, iets wat wel relevant gaat worden. MOKA bevat vertegenwoordigers van hun instellingen die ingezet worden voor review, klankborden, behoeftepeiling aan koppelingen etc. binnen de mbo-sector. Het belang van programmanagement en projectmanagement in dit proces wordt benadrukt.

Brian vraagt of de werkgroep Edukoppeling verder kan met de uitgangspunten en aanpak, ondanks een aantal genoemde knelpunten. De AR bevestigt dit en voorzitter Henk vraagt wat er van de werkgroep Edukoppeling verwacht kan worden in de komende periode. Brian geeft aan dat ze zullen beginnen met het uitwerken van de architectuurkaders binnen de ROSA. Dit proces kost tijd, en daarom doet hij geen belofte over een tijdsplan. Hij belooft voor de zomer terug te komen in de AR met een tussenstand en bevestigt ook dat OAuth onderdeel is van het proces, waarbij profielen opgesteld dan wel vergeleken worden op basis van architectuuruitgangspunten en principes.

Conclusies & besluiten:

- **Accordering van uitgangspunten en aanpak:** De Architectuurraad onderschrijft de uitgangspunten en aanpak van de werkgroep Edukoppeling.
- **Behoeftte aan update van architectuur:** Er is een duidelijke behoefte geïdentificeerd voor het updaten van de overkoepelende architectuur van de profielen, vooral met de introductie van het OAuth-profiel op twee plekken in het onderwijs.

Actiepunten:

- **Uitwerken architectuurkaders binnen ROSA (werkgroep Edukoppeling):** Begin met het uitwerken van de architectuurkaders voor gegevensuitwisseling en technische interoperabiliteit vanuit een ROSA-perspectief. Dit zal gedaan worden door de werkgroep Edukoppeling, met aanvullende expertise van SURF.
- **Integratie met andere standaarden en trajecten (werkgroep Edukoppeling):** Onderzoek in de werkgroep hoe de Edukoppeling-profielen geïntegreerd kunnen worden met andere relevante standaarden zoals OOAPI, en zorg voor meer samenhang tussen deze elementen binnen de architectuur.
- **Verbetering en update van profielen (werkgroep Edukoppeling):** Update de overkoepelende architectuur van alle profielen, inclusief de integratie van het OAuth-profiel, om de meest actuele en efficiënte methoden voor gegevensuitwisseling te garanderen.

edustandaard

- **Betrokkenheid van belanghebbenden (werkgroep Edukoppeling):** Zorg ervoor dat alle relevante partijen, waaronder de product owner van OOAPI en vertegenwoordigers van MOKA binnen het mbo, betrokken zijn bij de ontwikkeling van de ROSA-architectuur om een breed gedragen en geïntegreerde aanpak te waarborgen. NB vanuit de MOKA zal contact hierover gelegd worden met de werkgroep.
- **Tussenstand en voortgangsrapportage (werkgroep Edukoppeling):** Plan een tussenstand of voortgangsrapportage voor de zomer om de Architectuurraad te informeren over de voortgang en eventuele knelpunten of uitdagingen die zijn ontstaan.

INPUT GEVRAAGD TEN AANZIEN VAN EUROPESE STANDAARDISATIE

Sprekers: Bram Gaakeer (OCW)

Doel: input en advies Architectuurraad gevraagd

Document: voorstel OCW samen met DUO, SURF meegestuurd

Bram Gaakeer legt uit dat dit agendapunt gaat over de positiebepaling van Nederland in het Europese standaardisatieproces. Dit proces voert het kabinet uit, en de input komt via fiches. SURF en DUO leveren hiervoor input. Bram stelt voor om volgend jaar een meer gestructureerde aanpak te hanteren voor dit proces.

Gerald voegt toe dat DUO al eerder naar dit fiche heeft gekeken en deze week een serieuze reactie heeft gestuurd. Hij brengt ook de Single Digital Gateway Regulation ter sprake, die relevant is voor partijen die onderwijsbewijs hebben. De voorzitter van de AR vraagt aan Pieter of er vanuit MEVW specifieke vragen zijn over internationale standaarden. Pieter antwoordt dat ze waarschijnlijk niet in staat zullen zijn om een bijdrage te leveren aan dit fiche.

Henk brengt het EduXS project ter sprake, dat gericht is op het creëren van overzicht en inzicht in internationale standaardisatieprojecten. Bram reageert door te zeggen dat dit fiche inhoudelijk over het Nederlandse standpunt in Europa gaat, maar dat er ook binnen OCW en Edustandaard zelf actie moet worden ondernomen. De voorzitter sluit af met te zeggen hoe mooi het is dat de Architectuurraad hierin gekend wordt en bedankt Bram voor zijn bijdrage.

Conclusies & besluiten:

- **Erkenning van het belang van Europese standaardisatie:** De Architectuurraad erkent het belang van actieve deelname van Nederland aan het Europese standaardisatieproces.
- **Behoeftte aan gestroomlijnde aanpak:** Er is een behoefte geïdentificeerd aan een meer gestructureerde aanpak voor de bijdrage van Nederland aan het Europese standaardisatieproces in de toekomst.

Actiepunten:

edustandaard

- **Ontwikkelen van een gestroomlijnde aanpak (OCW):** Ontwikkel voor volgend jaar een gestructureerde aanpak voor het proces van Europese standaardisatie, om te zorgen voor een coherente en effectieve Nederlandse bijdrage.
- **Opstellen en verzamelen van input (OCW):** Continueer met het verzamelen en opstellen van input voor het Europese standaardisatieproces via fiches, met bijdragen van relevante organisaties zoals SURF en DUO.
- **Betrokkenheid bij Single Digital Gateway Regulation (OCW):** Onderzoek de implicaties van de Single Digital Gateway Regulation voor Nederlandse partijen die onderwijsbewijzen hebben en integreer deze in de Nederlandse standaardisatie-inspanningen.

BIJPRATEN SAMENWERKINGSAFSPRAKEN EDU-V EN EDUSTANDAARD

Spreker: Henk Nijstad (Bureau Edustandaard)

Doel: informeren, aangegeven mogelijke consequenties voor (rol) Architectuurraad

Document: n.v.t.

Bureau Edustandaard wil de Architectuurraad bijpraten over de samenwerking met Edu-V. Hij benadrukt het belang van deze samenwerking en vraagt om feedback. De presentatie gaat over de rol van Edustandaard in het groeifondsprogramma Edu-V. De samenwerking is gebaseerd op een notitie getiteld 'Governance op Architectuur en Standaarden een Spade Dieper' die in de Informatiekamer is geagendeerd geweest. Henk legt uit dat groeifondsprogramma's tijdelijk zijn, maar dat onderwijsorganisaties in de diverse sectoren er langdurig profijt van moeten hebben. Daarom is het belangrijk dat er vanuit de sectoren kaders worden gesteld. Hij noemt Kennisnet en MBO Digitaal als sectorpartners die hierin een rol kunnen spelen. De notitie spreekt over een kaderstellende architectuur die richtinggevend is voor groeifondsprogramma's. Dat moet vertaald worden in goede governance-afspraken gericht op optimale samenwerking aan de voorkant, monitoren en toetsen aan de hand van een architectuurkader-afpraak, en een escalatiekanaal voor zaken die niet goed dreigen te lopen en/of een verdieping vereisen.

Henk benadrukt dat er goed wordt samengewerkt met Edu-V, Kennisnet en MBO Digitaal. Er zijn echter aandachtspunten die gaandeweg naar voren zijn gekomen, zoals de rol van Edustandaard en hoe een sectorarchitectuur zich verhoudt tot de architectuurkaders van Edu-V. Er wordt een wens uitgesproken om deze goede samenwerking te onderbouwen met een samenwerkingsovereenkomst. In september heeft de programmamanager van Edu-V een voorstel gedaan dat in de Standaardisatieraad is behandeld. Bureau Edustandaard heeft feedback op dit voorstel gegeven. Er is ondertussen een nieuwe versie van de samenwerkingsovereenkomst die in december is opgesteld. Deze overeenkomst erkent het belang van innovatie binnen het groeifondsprogramma Edu-V. De architectuurkaders van Edu-V worden aangemeld bij Edustandaard en middels een ROSA-scan voorgelegd aan de Architectuurraad. Nieuwe afspraken worden ook aangemeld bij Edustandaard en gepubliceerd om overzicht te behouden.

De AMIGO-aanpak wordt door Edu-V omarmd en al toegepast en verder wordt er op operationeel niveau al volop samengewerkt in diverse werkgroepen (Edukoppeling, Toegang, RIO etc.). Edu-V is ook een partner voor het beheer van de afspraken die tot het afsprakenstelsel Edu-V gaan behoren, als dat afsprakenstelsel geregistreerd wordt binnen Edustandaard. Als Edu-V op een gegeven moment besluit om met een andere organisatie te werken voor het beheer of zelf iets in te richten, is die ruimte er. Er worden afspraken gemaakt over de verschillende niveaus waarop samengewerkt wordt, waaronder de Architectuurraad op tactisch niveau samen

edustandaard

met de architectenraad van Edu-V en de Standaardisatieraad in samenwerking met bestuurlijk overleg van Edu-V op strategisch niveau. De discussie gaat verder over het feit dat er waarschijnlijk veel werk richting de Architectuurraad zal komen met ROSA-scans en meedenken, wat ook een verantwoordelijkheid van de Architectuurraad is. Het doel is om ervoor te zorgen dat Edu-V maximaal wordt ondersteund en niet door verrassingen wordt overvallen.

Joeri vraagt of er een werkgroep binnen Edustandaard rondom governance is die aan ontwerpvaarders en dat ontwerpgebied werkt om de opgedane kennis te borgen. Henk antwoordt dat dit niet zo is, maar dat er ooit een aantal vragen waren opgesteld met betrekking tot governance. Remco bevestigt dat de principes en kaders die destijds geformuleerd waren in het ontwerpgebied governance, meegekomen zijn in de revisie van de ROSA en aangevuld zijn met een aantal kaders die vanuit de werkgroep Toegang ontstaan zijn. Er is echter geen centrale werkgroep die zich bezighoudt met deze kaders rondom governance. Tom stelt vervolgens een vraag over hoe de overeenkomst met Edu-V zich verhoudt tot de notitie die in de Informatiekamer is behandeld. Henk antwoordt dat er geen uitgebreide analyse of checklist is opgesteld, maar dat volgens Bureau Edustandaard en sectorpartners de kernpunten van de notitie wel worden geadresseerd. Joël geeft aan dat hoewel de inhoud van de overeenkomst correct is, er belangrijke elementen lijken te ontbreken. Hij benadrukt dat het groeifondsprogramma Edu-V leidt tot de ontwikkeling of doorontwikkeling van architecturen en dat Edustandaard hiervoor het standaardiseringsorgaan is. Hij merkt echter op dat Edu-V niet akkoord gaat met een letterlijke architectuurkaderafspraken (AKA) zoals genoemd in de notitie, en een eigen interpretatie heeft van wat een AKA zou moeten zijn, wat volgens hem niet overeenkomt met hun eigen architectuurkader. Joël geeft verder aan dat er geen dialoog kan plaatsvinden om te verduidelijken wat een AKA is en hoe dit overlapt of versterkt met het architectuurkader van Edu-V. Hij meldt ook dat sectorpartners po, vo en mbo duidelijk hebben gemaakt dat het direct meegeven van architectuurkaders aan een programma wel degelijk in de notitie staat, maar door Edu-V niet wordt geaccepteerd.

Dirk spreekt zijn zorgen uit over het tempo waarin programma's worden uitgevoerd en hoe moeilijk het is om controle te houden over deze processen. Hij benadrukt echter ook dat er nu afspraken zijn, wat beter is dan geen afspraken. Er wordt ook gesproken over de noodzaak om de ROSA als referentiepunt te gebruiken en hoe dit helpt bij het vinden van gemeenschappelijke grond. Henk spreekt over de hoop dat er al wordt voorgesorteerd op nieuwe ontwikkelingen in werkgroepen zoals Edukoppeling. Hij benadrukt ook het belang van het versterken van de relatie met het programma Publieke Regie en hoe dit kan bijdragen aan een betere samenwerking met Edu-V. De voortgang van het governanceproces zal bij Edustandaard naar de Standaardisatieraad gaan om te bespreken, en aan de kant van Edu-V naar het Bestuurlijk Overleg. Indien mogelijk zullen we de uitkomsten hiervan in april op tafel krijgen. Het plan is om dit onderwerp op 18 april bij de volgende bijeenkomst te bespreken.

Conclusies & besluiten:

- **Behoeft aan duidelijke kaders:** Het gesprek onderstreept de noodzaak voor duidelijke, overeengekomen kaders tussen Edustandaard en Edu-V. Dit vraagt onder meer om een verdere uitwerking van het ontwerpgebied governance in de ROSA. Verkenning of een backlog item wenselijk is: opnemen gedachtengoed van de Notitie 'Spade dieper' in de ROSA
- **Aandachtspunten in samenwerking:** Er zijn specifieke aandachtspunten naar voren gekomen, zoals de verhouding van sectorarchitectuur tot de architectuurkaders van Edu-V en de noodzaak van een samenwerkingsovereenkomst.

Actiepunten:

edustandaard

- **Adresseren van aandachtspunten (Bureau Edustandaard):** Neem de geïdentificeerde aandachtspunten actief op en werk aan oplossingen. Dit kan inhouden het verduidelijken van de rol van Edustandaard in relatie tot de architectuurkaders van Edu-V.
- **Bevorderen van standaardisatieprocessen (Bureau Edustandaard):** Zorg voor een gestroomlijnd proces voor het aanmelden en publiceren van architectuurkaders en afspraken bij Edustandaard, om transparantie en overzicht te behouden.

UPDATE ROSA EN ONTWIKKELINGEN ROSA BEGRIPPENKADER

Spreker: Brian Dommissie (ROSA beheerteam)

Doel: informeren, en bekrachtigen voorgestelde aanpassingen en aanpak

Documenten: update ROSA backlog incl. vaststellen van afgeronde onderdelen; ontwikkelingen mbt. ROSA Begrippenkader

Brian neemt de AR mee in een update van de ROSA backlog. Hij vertelt dat er een wijzigingsverzoek ligt om het ontwerpgebied IAA aan te passen naar "Digitale identiteiten". Dat zal in het volgende agendapunt verder worden toegelicht.

Vwb het ketenprocesmodel "Aanmelden en administreren onderwijsdeelname" zijn er na afstemming met DUO enerzijds en Studielink anderzijds een aantal kleine verbeteringen doorgevoerd in de benaming van informatieobjecten en van ketenprocessen en ketenprocesstappen. Vanuit het ho is aangegeven dat de objecten en beschrijvingen van "onderwijsdeelnemer" en "portfolio", op termijn wellicht aangepast moeten worden in het licht van "een leven lang ontwikkelen" waarin een burger niet altijd als onderwijsdeelnemer actief is (maar dat wel weer kan worden). Zonder bezwaren gaat de AR akkoord met de laatste wijzigingen.

Voor het ketenprocesmodel "toetsen en examineren", dat nog niet vastgesteld was, heeft afstemming plaatsgevonden met CvTE/ DUO en Cito. Aanpassingen en discussiepunten die daaruit voortkwamen zijn voorgelegd aan het QA-team. Een discussiepunt betreft het proces "diplomeren en certificeren", dat buiten het ketenprocesmodel van "toetsen en examineren" is gevallen omdat er eerder is geconstateerd dat het proces generiek zou moeten zijn en niet alleen aan examineren gekoppeld is. Consequentie is dat het ook niet in de context van het ketenprocesmodel meer zichtbaar was omdat niet tot de directe context van het examenproces nu gemodelleerd is. Vanuit het gezichtspunt van het CvTE is dit proces echter het sluitstuk van het gehele examenproces en men kan geen goed relatie meer maken met het model. Daar is nu een aanpassing op gedaan die recht doet aan beide invalshoeken (generiek houden maar toch kunnen koppelen aan het examenproces). Een ander punt gaat over rollen binnen het ketensamenwerkingsmodel, met name de rol van onderwijsorganisatie in relatie tot verschillende partijen, waaronder DUO. Eerder is in QA-team en AR bevestigd dat een onderwijsorganisatie een of meerder onderwijsactiviteiten kan uitvoeren, maar ook zich kan beperken tot een bepaalde onderwijsactiviteit bijv. examens. DUO in de rol van examenafnemer van staatsexamens is een actor die zo'n specifiekere invulling van deze rol heeft. Alleen lijkt het er nu op dat als DUO de rol van onderwijsorganisatie invult dat zij dan ook alle andere onderwijsactiviteiten zou verzorgen. De oplossing is deels dit te verduidelijken in de begeleidende teksten, deels door in het ketensamenwerkingsmodel een knip te leggen tussen processen die te maken hebben met onderwijsdeelname en processen die met toetsen en examineren te maken hebben. In beide gevallen is de uitvoerende rol een onderwijsorganisatie, maar in het laatste geval is er een specialisatie van die rol ook mogelijk, zoals "examenuitvoerder". Deze punten worden verder uitgewerkt en voorgelegd aan zowel CvTE/DUO als daarna aan het QA-team en vervolgens aan de AR voor vaststelling.

edustandaard

Om eenduidigheid in modellen te bewerkstelligen is er een nieuwe toevoeging aan de ROSA gedaan: een aanpak om viewpoints te beschrijven, wat helpt bij het uniform en duidelijk maken van modellen. Joël ziet hierin een kans voor meer uniformiteit in beeldtaal en modelleertaal ook voor de SRA's. Brian stelt voor dit onderwerp in een toekomstige AR vergadering nader te bespreken.

Er zijn afkomstig uit de FORA 163 begrippen uitgewerkt voor het ROSA begrippenkader, waarvan sommigen voor het hele onderwijs relevant zijn.

Opgeleverd is ook een landingspagina voor onderwijssemantiek, om op 1 plek uitleg te geven over de aanpak, de producten en uitleg te geven over het verschil en de overeenkomst tussen begrippen en informatieobjecten, waar eerder vanuit de AR en het QA-team om gevraagd is. Deze pagina wordt vastgesteld als referentie maar de AR-leden worden uitgenodigd om als ze nog vragen hebben of suggesties tot verbetering dit te melden.

Als laatste punt van de voortgang gaat Brian met een korte presentatie in op het verbeteren van het beheer van het ROSA begrippenkader en de aansluiting op andere begrippenkaders. Het doel is de kwaliteit en actualiteit van het begrippenkader te verbeteren en te synchroniseren met andere kaders. Als bijvoorbeeld SLO begrippen zelf gaat publiceren, Jurre beaamt dat dit op termijn wel het plan is, dan willen we deze begrippen adopteren in het begrippenkader en niet handmatig overnemen zoals nu.

De ontwikkeling rondom het NORA begrippenkader binnen de Nederlandse overheid wordt besproken. Er zijn daar ook plannen voor een verbeterd beheer via een editor die ook voor het ROSA Begrippenkader wordt gebruikt. Daarop kunnen we met de ROSA meeliften. Los daarvan is er bij veel overheidspartijen (ook bij DUO) de intentie om begrippen te gaan beschrijven volgens de Nederlandse standaard voor beschrijven van begrippen (SBB is daarvan voor het onderwijs de onhandige afkorting) en dat zal interoperabiliteit en adoptie zeker bevorderen. Dirk vraagt naar het gebruik van een API voor toegang tot het ROSA begrippenkader. Brian bevestigt dat hier nog ontwikkeling nodig is. Joël en Leon tonen ook interesse in deze ontwikkeling. Joël en Leon zullen een vergelijkbare implementatie van het begrippenkader in de MORa met hun achterban bespreken. De voorzitter benadrukt het belang van goede integratie en informatie-uitwisseling, door hem plastisch omschreven als 'het ontsluiten van het goud', en wijst op het probleem van verschillende partijen die hun eigen begrippen verzinnen en wel met elkaar moeten samenwerken.

Ten aanzien van alle wijzigingen vraagt Edwin Verwoerd hoe het werk extern gecommuniceerd wordt, met name naar partijen zoals Edu-V. Hij suggereert dat vastgesteld werk formeel gecommuniceerd moet worden. Brian geeft aan dat we hiervoor release notes (https://rosa.wikixl.nl/index.php/Release_notes) hebben en uiteraard de statusmelding bovenaan de wiki-pagina's. Verder kan via Edustandaard-nieuws ook erop gewezen worden. Uiteraard zal er in directe afstemming met bijvoorbeeld Edu-V ook op relevante wijzigingen gewezen worden. Meer mogelijkheden ziet hij niet zo gauw, maar staat open voor suggesties.

Conclusies & besluiten:

- **Ketenprocesmodel Aanmelden en administreren onderwijsdeelname:** De aangescherpte beschrijvingen van informatieobjecten die zijn aangepast op basis van ontvangen input, worden bekrachtigd door de AR. Dit zorgt voor meer duidelijkheid en consistentie in de communicatie en documentatie.
- **Model Toetsen en Examineren:** De AR erkent de noodzaak van verdere afstemming en discussie over het model toetsen en examineren, met name over de plek van het proces diplomeren en certificeren in de context, en de rollen binnen het ketensamenwerkingsmodel.
- **Viewpoints:** De AR staat positief tegenover het voorstel om viewpoints te beschrijven als methode voor meer uniformiteit en duidelijkheid in modellen. De verdere doorwerking wordt geagendeerd voor een toekomstige vergadering.

edustandaard

- **ROSA Begrippenkader:** Er is een consensus over het belang van het verder uitwerken van het ROSA begrippenkader. De voorgestelde 163 begrippen worden geaccordeerd met de kanttekening dat uit review in onder andere het mbo nog weer nieuwe wijzigingen kunnen komen. Als die substantieel zijn dan komen die een volgende AR weer terug.
- **Landingspagina/overzicht Onderwijssemantiek:** er is inhoudelijk nu geen commentaar op deze pagina, de AR constateert dat hiermee invulling is gegeven aan een eerdere wens. Pagina wordt vastgesteld.
- **Beheer ROSA Begrippenkader:** de in het plan beschreven resultaten worden onderschreven. De AR kan zich vinden in het doorvoeren van dit project incl. de samenwerking met het NORA Begrippenkader onder de gestelde condities.

Actiepunten:

- **Publicatie en communicatie van wijzigingen die zijn doorgevoerd en vastgesteld in de ROSA (ROSA beheerteam):** Behalve de reeds gehanteerde kanalen, notificer ook via de hoofdpagina van Edustandaard.
- **Voortzetting Discussie Toetsen en Examineren (ROSA beheerteam):** Vanuit het Beheerteam ROSA wordt een vervolgsessies met CvTE/DUO georganiseerd om de uitkomsten van de behandeling van dit onderwerp in de AR terug te koppelen pm zo te komen tot een consensus.
- **Ontwikkeling en Presentatie Viewpoints (ROSA beheerteam):** Ontwikkel een aanpak voor het beschrijven van viewpoints binnen ROSA ism de Adviesgroep Samenhang Onderwijsarchitecturen en presenteer deze in een toekomstige AR vergadering.
- **Ontsluiting voor ROSA Begrippenkader (ROSA Begrippenmodel redactieteam):** Doorgaan met het project en als het lukt sneller te komen met een API-ontsluiting voor afnemende partijen.

WERKGROEP TOEGANG: AANPASSING VAN HET ONTWERPGEBIED IAA NAAR ONTWERPGEBIED DIGITALE IDENTITEITEN; BOTTOM-UP AANPAK VANUIT IV-DOMEIN INRICHTEN IAM17

Spreker: Bram Gaakeer (voorzitter werkgroep Toegang), Remco de Boer (Vanuit ROSA aangesloten bij de werkgroep Toegang)

Doel: informeren, en bekrachtigen voorgestelde aanpassingen en aanpak

Documenten: n.v.t.

Remco geeft aan dat in samenwerking met de werkgroep Toegang het advies is opgesteld om digitale identiteiten een plek te geven in de ROSA architectuurkaders als ontwerpgebied (ipv IAA). Hij bespreekt het proces van identiteitenbeheer, authenticatie, autorisatie en bevoegdhedenbeheer, dat uitgewerkt wordt in het IV-domein Inrichten IAM, en waarvoor onder andere kaders relevant zijn vanuit het ontwerpgebied Digitale Identiteiten. Die kaders gelden echter ook voor andere IV-domeinen. Het helpt dus om beter te sturen op de inrichting van het IV-domein, ongeacht de daaronder patronen en afsprakenstelsels. De uitwerking geschiedt deels bottom-up vanuit de eisen voor identiteitenbeheer, authenticatie en autorisatie aan bevoegdhedenbeheer en deels topdown vanuit de architectuurprincipes en het ontwerpgebied.

Remco presenteert de conceptmodellen van het onderhanden werk. Hij merkt op dat de werkgroep veel eisen heeft geïdentificeerd en gestructureerd wat een beter en compactere uitwerking van het ontwerpgebied heeft opgeleverd. Een belangrijk overkoepelend architectuurprincipe is daarbij: "Zorg voor unieke en betrouwbare identificatie van individuele organisaties en systemen." Dit principe moet sturen hoe Identity Access Management

edustandaard

wordt ingericht maar ook bij gegevensuitwisseling. De volgende uitdaging is dus onder meer het verbreden van de doorwerking van het ontwerpgebied digitale identiteit in andere IV-domeinen alsmede ook het herpositioneren van bevoegdhedenbeheer. Een nieuwe iteratie van het ontwerpgebied digitale identiteiten wordt aan gewerkt.

Remco nodigt de AR uit om aanvullingen te geven. Bram bevestigt dat de presentatie goed het werk weergeeft, en vult aan dat oude kaders niet genoeg zijn voor goede samenwerking met groeifondsprogramma's. De werkgroep wil een gesprek starten over hoe groeifondsprogramma's ondersteund kunnen worden bij hun werk op dit terrein. Een belangrijke concrete vraag is hoe om te gaan met ECK-ID ten opzichte van EduID. Bas Kruiswijk doet hier onderzoek naar in opdracht van MBO Digitaal en komt in april met een rapport. Het is belangrijk dat dit rapport wordt meegenomen bij het werk van de werkgroep Toegang. Er wordt in dit kader gesproken over de uitdagingen van werken met ECK-ID versus EduID. Het is wenselijk dat er kaders komen om te beschrijven hoe deze twee "systemen" samen kunnen werken en interoperabel kunnen worden gemaakt. Joël vraagt zich af of deze oplevering nog kan worden meegenomen door Bras Kruiswijk die het advies hiervoor gaat opstellen. Dit wordt onderkend als een uitdaging door de werkgroep Toegang.

Dirk vraagt naar toegang en identiteiten en of er een beschrijving is waarin toegang met identiteiten als plug-in wordt beschreven. Remco reageert dat dit binnen het IV-domein Identity and Access Management en de toepassingspatronen aan bod komt.

Er zijn enkele vragen en opmerkingen met het doel om zaken te verduidelijken, maar de AR is verder positief over deze aanpassing en de daaraan gerelateerde acties.

Conclusies & besluiten:

- **Incorporatie van Digitale Identiteiten:** De AR stemt in met het voorstel om "Digitale Identiteiten" als een ontwerpgebied binnen de ROSA architectuurkaders op te nemen ipv IAA. Dit weerspiegelt het toenemende belang van digitale identiteitsbeheer in het onderwijs niet alleen bij toegang maar ook op andere terreinen.
- **Bevestiging van het Architectuurprincipe:** Er is overeenstemming dat het principe "Zorg voor unieke en betrouwbare identificatie van individuele organisaties en systemen" essentieel is voor het sturen van de inrichting van Identity Access Management binnen de gemeenschappelijke IV.
- **Onderzoek naar ECK-ID en EduID:** Het belang van het onderzoek van Bas Kruiswijk naar de verhouding tussen ECK-ID en EduID wordt onderstreept, met de noodzaak om de resultaten te integreren in de ROSA kaders.

Actiepunten:

- **Uitwerking en Implementatie van Digitale Identiteiten (werkgroep Toegang):** De werkgroep Toegang werkt ism het ROSA Beheerteam het ontwerpgebied Digitale identiteiten verder uit binnen de ROSA alsmede ook het IV-domein Inrichten IAM.
- **Integratie van Onderzoekresultaten (werkgroep Toegang):** Wacht op het rapport van Bas Kruiswijk en integreer de bevindingen op een manier die de samenhang tussen ECK-ID en EduID binnen de ROSA verduidelijkt.

W.V.T.T.K. & AFSLUITING

edustandaard

Henk bedankt iedereen die heeft bijgedragen aan de discussies en staat open voor toekomstige agendapunten. Hij sluit de vergadering precies op tijd af.

Vergaderdata:

- 18 april
- 27 juni
- 10 oktober